

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Akademický rok 2023/2024

Názov predmetu: Sociálna medicína

Podmieňujúce predmety: -

Študijný program: Všeobecné lekárstvo

Kategória predmetu: povinný

Forma výučby: prednáška/cvičenie

Forma ukončenia: skúška

Forma štúdia: denná

Obdobie štúdia: 2. roč. 2. sem

Rozsah výučby: 1/2 hod./týždeň

Počet kreditov: 3

Týždeň	Prednáška – piatok 10:00-10:45 P3	Cvičenie
1. (7) 12.02.-16.02.	Sociálna medicína a jej miesto v lekárskej praxi v minulosti, súčasnosti a budúcnosti. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 16.02.2024	Predstavenie pracoviska. Úvod do štúdia predmetu. Vysvetlenie podmienok absolvovania predmetu. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Všetky skupiny
2. (8) 19.02.-23.02.	Sociálne determinanty zdravia a socio-ekonomické nerovnosti v zdraví. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 23.02.2024	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 9, 10, 11, 13, 14 Nezamestnanosť a bezdomovectvo ako zdravotný a sociálny problém. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 1, 5, 6, 7, 8, 12, 15
3. (9) 26.02.-01.03.	Globálne zdravie: urbanizácia, migrácia, starnutie populácie. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 01.03.2024	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 1, 5, 6, 7, 8, 12, 15 Nezamestnanosť a bezdomovectvo ako zdravotný a sociálny problém. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 9, 10, 11, 13, 14
4. (10) 04.03.-08.03.	Zdravotnícke systémy ako determinant zdravia. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 08.03.2024	Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 1. časť (návšteva vybraných zariadení). <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> Rozdelenie bude oznámené v 3. týždni
5. (11) 11.03.-15.03.	Zdravotnícke systémy, organizácia zdravotníctva, na pacienta orientovaná a integrovaná starostlivosť. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 15.03.2024	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným a zmyslovým zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 3, 7, 8, 11, 12, 14, 15

		<p>Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 13</i></p>
6. (12) 18.03.-22.03.	<p>Prevenca chorôb – prečo je dôležitá? <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 22.03.2024</p>	<p>Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným a zmyslovým zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 13</i></p> <p>Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 3, 7, 8, 11, 12, 14, 15</i></p>
7. (13) 25.03.-29.03.	<p>29.03. <i>Štátny sviatok (piatok)</i></p>	<p>Študijné skupiny – pondelok, utorok, streda:</p> <p>Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 2. časť (návšteva vybraných zariadení). <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Rozdelenie bude oznámené v 6. týždni</i></p> <p>28.03. <i>Dekanské voľno (štvrtok)</i> 29.03. <i>Štátny sviatok (piatok)</i></p>
8. (14) 01.04.-05.04.	<p>Behaviorálne a kultúrne vŕhady pre zdravie. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 05.04.2024</p>	<p>01.04. <i>Štátny sviatok (pondelok)</i> 02.04. <i>Rektorské voľno (utorok)</i></p> <p>Študijné skupiny – štvrtok:</p> <p>Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 2. časť (návšteva vybraných zariadení). <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Rozdelenie bude oznámené v 6. týždni</i></p> <p>Študijné skupiny – streda: Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 10, 14</i></p> <p>Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 5, 12</i></p>
9. (15) 08.04.-12.04.	<p>Sociálna medicína v dobe digitálnej. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> 12.04.2024</p>	<p>Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 13</i></p> <p>Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 7, 8, 10, 11, 14, 15</i></p>

<p>10. (16) 15.04.-19.04.</p>	<p>Komplexné prístupy k podpore a ochrane zdravia. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 19.04.2024</p>	<p>Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o Rómov a príst'ahovalcov. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15 <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13</p>
<p>11. (17) 22.04.-26.04.</p>	<p>Možnosti uplatnenia lekára v systéme verejného zdravotníctva na Slovensku. <i>MUDr. Jana Kollárová</i> 26.04.2024</p>	<p>Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> Študijné skupiny č. 1, 7, 8, 11</p> <p>Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 3, 4, 6, 13</p> <p>25.4. štvrtok, ale výučba ako v stredu Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> Študijné skupiny č. 10, 14 <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 5, 12</p>
<p>12. (18) 29.04.-03.05.</p>	<p>Sociálne predpisovanie ako súčasť univerzálnej personalizovanej starostlivosti. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 03.05.2024</p>	<p>Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby vo vyššom veku a o osoby v terminálnom štádiu choroby. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> Študijné skupiny č. 1, 2, 3, 4, 6, 7 <i>Mgr. Marta Nemčíková</i> Študijné skupiny č. 8, 9, 11, 13, 15</p> <p>01.05. štátny sviatok (streda)</p>
<p>13. (19) 06.05.-10.05.</p>	<p>Pacientmi reportované výsledky a so zdravím súvisiaca kvalita života. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 10.05.2024</p>	<p>Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> Rozdelenie bude oznámené v 12. týždni</p> <p>08.05. štátny sviatok (streda)</p>
<p>14. (20) 13.05.-17.05.</p>	<p>Sociálna medicína založená na dôkazoch a translačný výskum. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 17.05.2024</p>	<p>Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> Rozdelenie bude oznámené v 12. týždni</p>

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. **Účasť - minimálne na 10 cvičeniach a minimálne na 5 prednáškach.**
Neúčasť na cvičeniach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme. Študent si môže počas semestra nahradiť ospravedlnené cvičenia, najviac v rozsahu 3 týždňov (Študijný poriadok UPJŠ v Košiciach, LF, Čl. 12, bod 8).
2. **Úspešne realizovaná prezentácia vybranej témy** (minimum 20 bodov).
3. **Úspešné absolvovanie záverečného testu** (minimum 30 bodov).
4. V prípade, že výučba prebieha dištančnou formou, prostredníctvom aplikácie MS Teams, prosíme študentov, aby mali k dispozícii aj audio-vizuálne pripojenie tj. možnosť komunikovať s vyučujúcim prostredníctvom zvuku a obrazu.

	Minimum	Maximum	Záverečné hodnotenie (1 bod = 1 %)
Prezentácia	24	40	91 až 100 % A - výborne
Záverečný test	36	60	84 až 90 % B - veľmi dobre
Kumulatívne body	60	100	75 až 83 % C - dobre
			68 až 74 % D - uspokojivo
			60 až 67 % E - dostatočne

Odporúčaná literatúra:

1. MPSVaR SR. Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2022. Dostupné online: https://institut-socialnej-politiky.gov.sk/wp-content/uploads/2023/09/spravaSoSSR_2022_final-1.pdf
2. MPSVaR SR – MZ SR. Stratégia dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike. Integrovaná sociálno-zdravotná starostlivosť. 2021. Dostupné online: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr-sept-2021.pdf>
3. MZ SR. Aktualizácia Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030. Jún 2022. Dostupné online: <https://health.gov.sk/?strategia-v-zdravotnictve>
4. Nagyova I, Katreniakova Z (eds.). Textbook of Social Medicine. SafarikPress Publishing, Kosice 2019.
5. Vágnerová M. Psychopatológie pro pomáhající profese. 4. vyd. Praha: Portál, 2008, 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
6. Holčík J., Žáček A., Koupilová I. Sociální lékařství. 3., nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 137 s. ISBN 80-210-3954-x.
7. Zákony NR SR Z. z. v znení neskorších predpisov:
  - č. 448/2008 o sociálnych službách
  - č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP
  - č. 36/2005 o rodine
  - č. 305/2005 o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Posledná úprava: 08.02.2024
MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Garant predmetu

OBSAH

Cieľom úlohy je naučiť sa vyhľadávať, pracovať a odovzdávať relevantné informácie v oblasti sociálneho lekárstva. Pokúste o hlbšiu analýzu vybranej témy z pohľadu vlastných názorov a skúseností v prepojení na to, čo je o tejto problematike už známe. Výskumné správy, štatistické údaje, grafy a vlastné tvorivé spracovanie sú vítané. Pri vyhľadávaní relevantných zdrojov sa pokúste pracovať s databázami ako EBSCO, Medline, PubMed, Google Scholar či SCOPUS.

FORMA PREZENTÁCIE

PowerPoint prezentácia by mala trvať 7-10 minút **spolu pre dvojicu** (cca 10-15 snímok) v nasledovnej štruktúre:

1. snímka – názov témy, meno a priezvisko prezentujúceho
  2. snímka – obsah (štruktúra) prezentácie
  3. snímka ... rozpracovanie témy podľa obsahu
- predposledná snímka – krátke zhrnutie
posledná snímka – zoznam všetkých použitých informačných zdrojov (min. 7 zdrojov)

Príslušné informačné zdroje je potrebné uviesť aj pri jednotlivých snímkach, vrátane zdrojov pri štatistických údajoch prevzatých z tabuliek, grafov a pod.

CITOVANIE POUŽITÝCH ZDROJOV

Norma STN ISO 690 2012 - Harvard system – príklady:

monografia/učebnica

GUZANIN, Štefan, Robert SABOVČÍK a Pavol KAČMÁR, 2004. Selected Chapters of Plastic and Reconstructive Surgery: vysokoškolské učebné texty. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta. ISBN 80-7097-557-1.

vedecký článok

DUBAYOVÁ, Tatiana et al., 2010. The impact of the intensity of fear on patient's delay regarding health care seeking behavior: a systematic review vyhľadani zdravotníckej starostlivosti. In: International Journal of Public Health. Vol. 55, no. 5, p. 459-468. ISSN 1661-8556.

internetové zdroje

SPEIGHT, J. G., 2005. Lange's Handbook of Chemistry [online]. London: McGraw-Hill.[cit. 2009.06.10.] ISBN 978-1-60119-261-5. Dostupné na:

http://www.knovel.com/web/portal/basic_search/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=1347&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_fromSearch=true&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_searchType=basic

HODNOTENIE

Za spracovanie študenti získavajú maximálne 40 bodov – na základe hodnotenia:

- obsahu (maximum 20 bodov)
- formy (maximum 12 bodov)
- prejavu (maximum 8 bodov)

Posledná úprava: 08.02.2024
MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Garant predmetu

1. Zanedbávanie dieťaťa - na základe prípadovej štúdie charakterizujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
2. Telesné týranie dieťaťa - na základe prípadovej štúdie charakterizujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
3. Riziká sociálnych sietí - virtuálne zneužívanie mladistvých - kyberšikana, flaming, sexting (podľa dokumentárneho filmu „V sieti“).
4. Prečo dochádza k samovraždám mladistvých - diskusia k filmu „Kto je ďalší“?
5. Život s násilníkom. Na konkrétnom prípade demonštrujte úlohu lekára pri diagnostike domáceho násilia.
6. Detská mozgová obrna - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkych.
7. Jeden deň - 24 hodín v živote vodičkára - každodenné prekonávanie bariér a sociálna pomoc pre osobu s telesným zdravotným postihnutím.
8. Môj život s osobným asistentom - na konkrétnom prípade osoby so zdravotným postihnutím demonštrujte prácu osobného asistenta.
9. Dieťa s kombinovaným zdravotným postihnutím - na konkrétnom príklade demonštrujte službu včasnej intervencie v rodine s dieťaťom do 6 rokov života.
10. Náhla cievna mozgová príhoda - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkym.
11. Diabetická neuropatia - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkym.
12. Život s bielou palicou - na konkrétnom príklade demonštrujte každodennú realitu nevidiaceho človeka.
13. Dieťa s vrodeným sluchovým postihnutím - sociálna pomoc a poradenstvo rodine s nepočujúcim dieťaťom.
14. Prečo sú opatrovatelia osôb žijúcich s Alzheimerovou chorobou považovaní za „druhých neviditeľných pacientov“? Popíšte možné zdravotné a spoločenské dopady dlhodobého opatrovania.
15. Diagnóza Schizofrénia a jej možné dopady na rodinný, pracovný a spoločenský život dospelého človeka.
16. Diagnóza Autizmus a jej možné dopady na život dieťaťa a jeho rodičov.
17. Amyotrofická laterálna skleróza - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkych. (Poznámka: Choroba, ktorou trpel napr. S. Hawking alebo futbalista M. Čižovský).
18. Choroba motýľích krídel - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre detského pacienta a jeho blízkych.
19. Navrhnete možnosti dostupnej sociálnej pomoci pacientovi s vybraným zhubným nádorovým ochorením.
20. Na konkrétnom príklade zhodnoťte pozitíva a negatíva poskytovania domácej opatrovateľskej služby z pohľadu klienta a z pohľadu formálneho opatrovateľa.
21. Na konkrétnom príklade opíšte poskytovanie komplexnej starostlivosti v hospici.
22. Popíšte proces zdravotných prehliadok migrantov pri vstupe na územie SR.
23. Závislosť na videorách - na konkrétnom príklade charakterizujte dopady tejto závislosti na zdravie.
24. Bezdomovectvo - cez konkrétne príklady (organizácie, projekty, iniciatívy) opíšte možnosti pomoci ľuďom bez domova v našich podmienkach.
25. Popíšte reálne možnosti (projekt, iniciatívu) pre zlepšenie zdravotného stavu Rómov v podmienkach SR.
26. Spoločnosť očarená štihlosťou - uveďte príklady rôznych diét propagovaných na internete a kriticky zhodnoťte ich možné dopady na zdravie populácie.
27. Lekár a pacient v informačnej dobe - Ako pristupovať k pacientom, ktorí veria hoaxom a šarlatánom. Uveďte príklady takýchto javov a navrhnete možnosti efektívnej komunikácie.
28. Čo sa môže stať, ak chýba psychohygiena a sociálna opora v živote zdravotníckych pracovníkov - uveďte príklady.
29. Vakcinácia a antivax hnutie. Ako pristupovať k ľuďom odmietajúcim povinnú vakcináciu (napr. vakcíny, ktoré sa podávajú v ranom detstve).
30. Ako podporiť adhérenciu k liečbe u pacientov v dobe „dr. Google“? Uveďte príklady misinformácií a návrh efektívnej komunikácie s pacientom.
31. Reklama a zdravie - uveďte príklady mediálnych miskoncepcií o udržaní zdravia a zdravom životnom štýle a ich možné dopady na zdravie a na postavenie medicíny v spoločnosti.
32. Instagram a TikTok - posúďte ich krátkodobý a dlhodobý vplyv na duševné a fyzické zdravie adolescentov.
33. Laická farmakoterapia - zhodnoťte nadmerné užívanie antibiotík, liekov proti bolesti, anxiolytík a hypnotík na zdravie jednotlivca a lekársku prax.
34. Na základe dostupných odborných štúdií zhodnoťte očakávané dopady pandémie COVID-19 na duševné zdravie adolescentov (analýza 5-6 vybraných štúdií).
35. Na základe dostupných odborných štúdií porovnajete možné dopady pandémie COVID-19 na život ľudí vo vyššom veku žijúcich v domácom alebo inštitucionálnom prostredí (analýza 5-6 vybraných štúdií).